

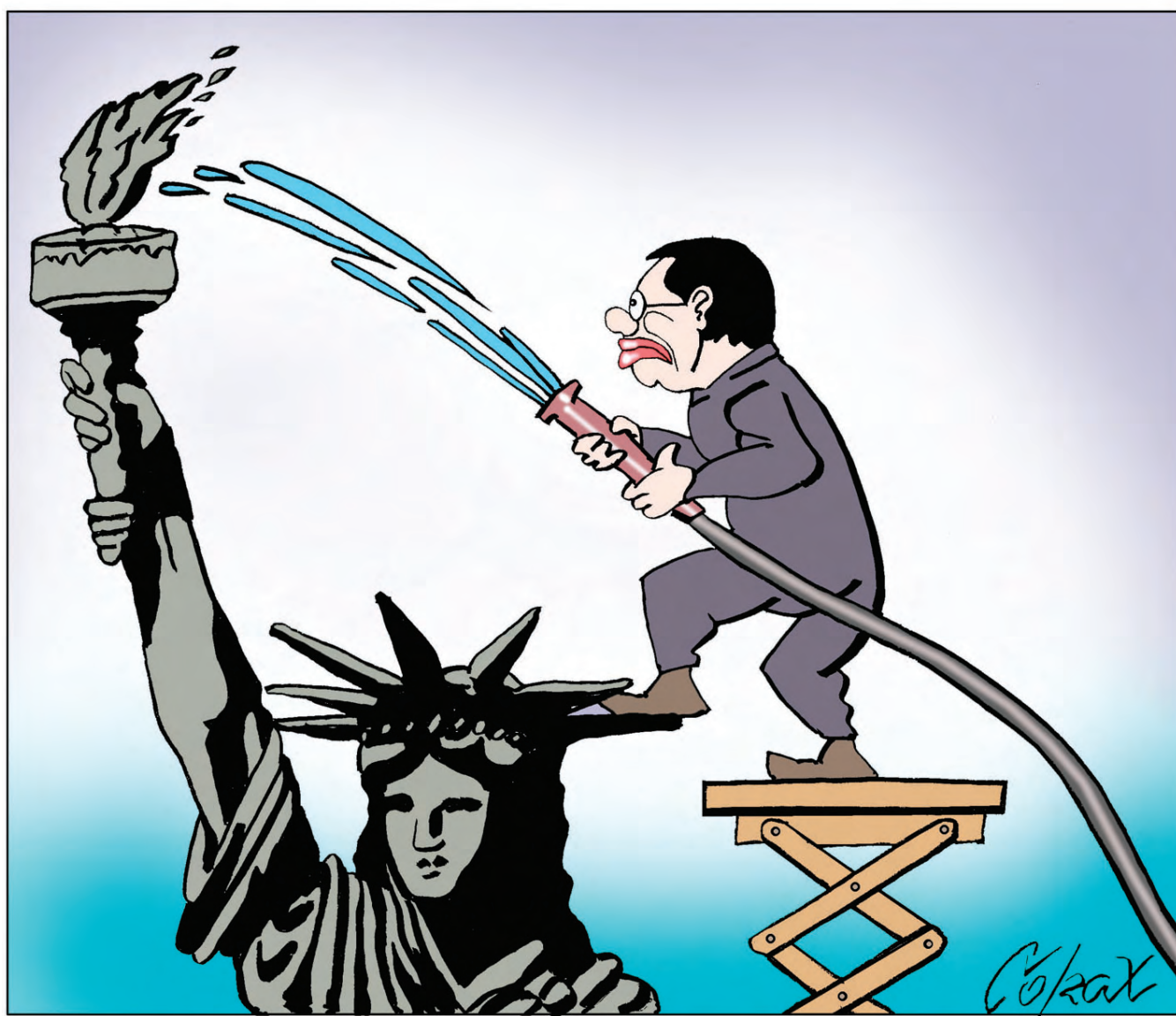

Danas

subota / nedelja, **6-7. april 2019.** | DANAS

MEĐUNARODNA NEDELJA CIVILNOG DRUŠTVA 2019

MOĆ ZAJEDNIŠTVA

OKUPIMO SE DA BI NAS VIDELI

Svakoga dana se svako od nas suočava sa problemima. Rešavanje većine tih problema ne zavisi od nas samih. Postoji jedan jedini način da ih rešimo. Prvo moramo da se udružimo, sa ljudima iz naše okoline, sa ljudima koji imaju isti problem ili sa ljudima koji hoće da nam pomognu. Onda, kako bi nas čuli oni koji mogu da utiču na rešavanje tih problema, moramo da se okupimo da bi nas videli – moramo da odbranimo park, da ukažemo na problem neisplaćenih plata ili da kažemo da pruga mora da bude obezbeđena rampom. Da bi nas svi čuli, potrebna nam je sloboda govora, potrebni su nam slobodni mediji koji će izvestiti o našem problemu, koji će shvatiti da su građani, a ne vlast ona koja mora da se sluša i brani.

Možda su neki problemi manji i mogu biti rešeni bez svih ovih koraka, bez korišćenja svih ovih sloboda u svakom trenutku. Međutim, kako bismo imali šansu da uradimo bilo šta što nam je važno, moramo da imamo garanciju od strane države da sloboda udruživanja, sloboda okupljanja i sloboda medija neće biti ugrožene. Od osnovnih sloboda ne smemo odustati – važne su svima nama. Bez njih, ostaje nam samo privid slobode, a mi svi postajemo ljudi iz Domanovićevog Vođe.

Maja Stojanović,
izvršna direktorka Građanskih inicijativa

agenda

6. i 7. april – OMLADINSKA SKUPŠTINA – Novi Sad, Hotel Norčev

Omladinska skupština ICSW je mesto gde se mladi ljudi povezuju sa međunarodnim kolegama i pripremaju strategiju za Međunarodnu nedelju civilnog društva. Omladinska skupština 2019. godine će istražiti alternative za bolju podršku pokretima mladih kako bi njihov rad bio efikasniji i skicirati preporuke za angažovanje mladih. Pored toga, dnevni red će dati prostor za izazovne razgovore o različitim inovativnim aktivnostima kojima mladi mogu da pokrenu lidere da odgovorno održe svoja obećanja. Ovaj događaj organizuju KOMS – Krovna organizacija mladih Srbije i OPENS – Omladinska organizacija.

8. april – OTVARANJE – Beograd, Kombank dvorana

Ceremonija otvaranja u Kombank dvorani. Performans „Rok kamp“ i nastup ekipe 24 minuta sa Zoranom Kesicem.

9. april – MOSTOVI – Beograd, Dom omladine

Predstaviće iskustva aktivista iz različitih zemalja. Od teme zaštite građanskih sloboda i pružanja otpora, do toga kako treba da se transformišu organizacije civilnog društva kako bi jačale poverenje građana, do tema o inkluziji različitih društvenih grupa.

10. april – STEPENICE – Beograd, Dom omladine

Ovaj deo će istražiti najefikasnije načine za povezivanje – od korišćenja novih tehnologija do uključivanja novih ciljnih grupa i povezivanja lokalnih inicijativa sa globalnim okvirima poput Ciljeva održivog razvoja UN (Sustainable Development Goals).

11. april – ULICE – Beograd, Dom omladine

Umesto konvencionalne ceremonije zatvaranja, učesnici će biti pozvani da, u skladu sa temom „ulice“, izađu na ulice kao deo lansiranja globalne akcije civilnog društva koja počinje na Beogradskom maratonu.

12. april – CEREMONIJA ZATVARANJA – Beograd

Pozdravljanje učesnika, razmena kontakata i dogovaranje dalje saradnje.

MEĐUNARODNA
NEDELJA CIVILNOG
DRUŠTVA 2019
MOĆ ZAJEDNIŠTVA
8 - 12 April 2019, Beograd, Srbija

MOĆ ZAJEDNIŠTVA

Generalna sekretarka Međunarodne alijanse za građansku participaciju CIVICUS

LISA DŽON: SUŽEN PROSTOR ZA DELOVANJE CIVILNOG DRUŠTVA

intervju

U Srbiji postoje ozbiljne pretnje prostoru za delovanje civilnog društva. Takvo stanje je, prema istraživanjima CIVICUS-a, podstaknuto raznim događajima, a u prvom redu protestima koji se na nacionalnom nivou odvijaju od decembra 2018. godine, a koji su posledica neprijateljske retorike vlade prema kritičnim glasovima. Zato je Srbija sada na drugom mestu Watch liste CIVICUS Monitora, zajedno sa ostalim zemljama u regionu, kao i Francuskom, Poljskom, u kojima je приметно sužavanje prostora za delovanje civilnog društva. Koji su trenutni problemi u Srbiji, ali i u ostalim zemljama, i šta je zapravo fokus takvog monitoringa, govori Lisa Džon, sekretarka CIVICUS-a, organizacije civilnog društva i aktivista posvećenih jačanju građanskog aktivizma.

vanja, ali se takođe događaju kršenja ovih prava. Tipično u ovim kontekstima, vidimo da ljudi mogu formirati udruženja da bi se bavili širokim spektrom pitanja, ali potpuno uživanje ovog prava je ome-

teno povremenim uznemiravanjem, hapšenjem ili napadom na ljude za koje se smatra da su kritični prema onima na vlasti. Protesti se sprovode mirno, iako vlasti ponekad uskraćuju dozvolu, navodeći sigurnosne probleme, a prekomerna sila, koja može uključivati suzavac i gumene

Zabrinuti smo zbog toga što je nakon 14 uzastopnih nedelja okupljanja policija u Beogradu koristila prekomernu silu kako bi rasterala demonstrante koji su tražili veću slobodu medija i pravedne izbore

– U većini slučajeva, vlasti u Srbiji su u velikoj meri ignorisale ili pokušale da umanje obim protesta. Međutim, zabrinuti smo zbog toga što je nakon 14 uzastopnih nedelja okupljanja policija u Beogradu koristila prekomernu silu kako bi rasterala demonstrante koji su tražili veću slobodu medija i pravedne izbore. Uočena je i kampanja protiv protestanata koji su označavani kao „plaćeni” aktivisti koji rade protiv srpskih interesa.

■ Kako vidite situaciju s medijima u Srbiji, budući da nas vlasti ubeđuju da mediji imaju potpunu slobodu?

– Postoji ozbiljna zabrinutost da je prostor za nezavisne medije pod usklađenim napadom u Srbiji. Od 2017. nezavisni srpski mediji bili su izloženi brojnim napadima, blaćenjima i uznemiravanju od strane grupa povezanih sa vladom. Lokalni izveštaji ukazuju na 102 odvojena napada na srpske novinare 2018. godine. Ovi napadi uključuju čitav spektar represivnih radnji, uključujući pucnjavu, bombe, kao i fizičko nasilje.

■ Prema tome, kako je ocenjena Srbija?

– Srbija je ocenjena kao NARROWED, što tipično opisuje zemlju u kojoj pojedinci i organizacije civilnog društva mogu da ostvare svoja prava na slobodu udruživanja, mirnog okupljanja i izražavanja.

OCENE NA SKALI MONITORA

Cilj CIVICUS Monitora je da pruži sveobuhvatnu procenu uslova za rad civilnog društva širom sveta, s obzirom na tri osnovna ljudska prava – sloboda udruživanja, sloboda okupljanja i sloboda izražavanja. Usklađivanjem informacija iz različitih izvora, uključujući organizacije civilnog društva i aktiviste, Monitor pruža procenu trenutnog stanja prostora za delovanje civilnog društva. Ocene su na skali od pet kategorija i definišu se kao: države koje ova prava potpuno štite (OPEN), zemlje u kojima postoji sužavanje ovih prava, tj. država nije preduzela sve potrebne mere da zaštiti ove slobode (NARROWED), države u kojima postoje ozbiljnije prepreke za ostvarivanje ovih prava (OBSTRUCTED), zemlje u kojima postoji ozbiljna represija kada su u pitanju ove slobode (REPPRESSED) i države u kojima se pomenute slobode ne štite uopšte (CLOSED). Ovi rejtinzi su koncipirani kao široki opsezi, gde različita iskustva organizacija mogu postojati unutar bilo koje kategorije ocenjivanja.

■ Sa kojim problemima se suočavaju marginalizovane grupe?

– Širom sveta svedoci smo političkog konteksta u kojem desničarski populistički političari mobilizuju velike delove stanovništva protiv isključenih grupa, uključujući žene, etničke i manjinske verske grupe, izbeglice i migrante, autohtone zajednice i LGBTQI osobe. Ti lideri uveravaju građane da se njihovi stvarni problemi – nesigurnost, nejednakost, siromaštvo, nemoć – mogu rešiti napadom na druge grupe, čime se skreće naša pažnja s pravih rešenja koja će omogućiti temeljnu preraspodelu političke i ekonomske moći. Zidovi i granice se pojačavaju, a institucije na međunarodnom nivou se podrivaju.

■ Kako se bori protiv nepravde i isključenosti?

– Uprkos ovim kritičnim izazovima, branitelji ljudskih prava su istrajali na tome da osiguraju značajne pobeđe širom sveta. Pravna pobjeda Indije za lezbejsku, geje, biseksualnu, transrodnu i queer zajednicu, na primer, pojačala je napore da se ukinu diskriminatorni zakoni u drugim zemljama, uključujući Katariku i Portugal. U Argentini, Keniji i Irskoj, videli smo da obični ljudi preduzimaju mere za odbranu i unapređenje prava na abortus. Nedavno je školski štrajk protiv klimatskih promena Grete Tunberg u Švedskoj

CIVICUS je osnovan 1993. godine, sa osnovnim ciljem jačanja građanskog aktivizma i civilnog društva širom sveta. Uključuje više od 7.000 članova u 175 zemalja, širok spektar različitih organizacija, uključujući nevladine organizacije, aktiviste, koalicije i mreže civilnog društva, društvene pokrete, volonterske organizacije, organizacije koje se bave zagovaranjem, dobrovoljne organizacije, verske grupe, sindikati i filantropske fondacije.

inspirisao više od 1.500 sličnih protesta u preko 100 zemalja širom sveta.

U zemlji za zemljom, videli smo ljude kako se bore protiv nepravde i isključenosti – bilo da je to motivisano rastućim troškovima svakodnevnog života, nedostatkom pristojnih radnih mesta, lošim javnim uslugama i stanovanju, korupcijom ili nejednakošću. Mnogi od ovih napora su spontani, samoorganizovani izrazi promena – vođeni od strane običnih ljudi koji snažno veruju u univerzalne vrednosti pravde, integriteta i solidarnosti.

■ Šta očekujete od Međunarodne nedelje civilnog društva u Beogradu?

– Međunarodna nedelja civilnog društva kao glavni cilj ima zajednički rad na razumevanju i povezivanju s pokretima ljudi na ulicama širom sveta, jačanju saveza i solidarnosti. Događaj će omogućiti da skoro 1000 lidera civilnog društva, aktivista i predstavnika međunarodnih organizacija istraži kako ljudi i organizacije širom sveta mogu izgraditi snažnije, otpornije i delotvornije civilno društvo.

M. M. Stevanović

Maša Aljohina, članica Pussy Riot, pred nastup na Međunarodnoj nedelji civilnog društva u Beogradu

Podrška Srbije Putinu je pogrešna

Kad ste aktivista, uvek očekujete probleme, ali to nije razlog da stanete. Prvo zato što je zabavno, a drugo, kad radiš nešto u šta čvrsto veruješ, ništa ne može i ne treba da te zaustavi

Kada je Putin najavio da će tražiti i treći mandat, mnogima je bilo jasno da to nije dobra odluka, jer se strahovalo da će u Rusiji zavladata politička represija. To se zapravo i desilo usled rata sa Ukrajinom, pripajanja Krima i međunarodnih sankcija uvedenih protiv Rusije 2014. Nešto ranije, 2012. godine, baš kad je Putin po treći put pobedio na predsedničkim izborima, na scenu stupa politička i feministička pank grupa Pussy Riot. Već tada privlače svetsku pažnju svojim performansom u Katedrali Hrista Spasitelja, u kojoj su, s fantomkama na glavi, otpevale pesmu „Device Marija,

Međunarodnoj nedelji civilnog društva u Beogradu. – Kad smo otpevale tu pesmu, niko nije bio uhapšen, ali kad smo napravile spot, pokrenuli su krivični postupak i provele smo dve godine u zatvoru pod optužbom za huliganizam motivisan verskom mržnjom – priča Maša Aljohina. Performans u Katedrali objašnjava kao protest protiv represije vlasti kojoj, međutim, sada i crkva daje legitimitet.

– Tada je patrijarh Kiril podržao Putina. Imao je neke sulude izjave, na primer kako je Putin promenio istoriju Rusije i usmerio je ka boljem putu. Krajnje čudno da ga

zatvorenicima. O tome počinju glasnije da govore po izlasku iz zatvora, i da provociraju svojim političkim aktivnostima. Jednu od poslednjih zapaženih akcija izvele su prošle godine na Svetskom fudbalskom prvenstvu, kada su obučene u policijske uniforme prekinule finalnu utakmicu Hrvatska-Francuska.

– Htele smo ne samo da provociramo, kako kažeš, nego da skrenemo pažnju ljudima u svetu na to što se dešava u našoj zemlji. Akcija s policijskim uniformama je poziv za slobodu političkih zatvorenika. Ima na desetine njih koji su u zatvoru zato što su politički aktivisti, opozicionari, neki samo zato što su javno govorili protiv vlasti – navodi Aljohina. Ona je zajedno sa još nekim članicama grupe pokrenula i projekat Zona prava, kroz koji pružaju pravnu pomoć političkim osuđenima i prate njihov tretman u kazneno-popravnim ustanovama.

Dve godine zatvora zbog pjevanja u crkvi: Grupa Pussy Riot na sceni

Majko Božija, oteraj Putina”, želeći da ukažu na tendenciju pretvaranja crkve u ideološku instituciju Putinove vlasti.

O hapšenjima nakon toga, policijskoj torturi u Rusiji, zabrani izlaska iz zemlje, političkom aktivizmu, ali i o Srbiji, govori nam Maša Aljohina, jedna od članica Pussy Riot koja je, sa Nadeždom Tolokonnikovom i Jekaterinom Samutsevič, provela dve godine u zatvoru zbog nečega što je zapravo trebalo kvalifikovati kao prekršaj. Povod za razgovor je predstojeći nastup ove grupe na

podržava Crkva ako je poznato da je ona svojevremeno bila pod velikim pritiskom KGB-a, čiji je Putin bio agent – ističe Aljohina. Socijalno-ekonomska nesigurnost koja je zavladala usled svih političkih dešavanja u Rusiji dovela je i do urušavanja demokratije i

ljudskih prava, a jedna od posledica je sve brutalniji odnos policije prema građanima i građankama. Tokom dve godine provedene u zatvoru, kako kaže, nije bilo fizičkog nasilja prema njima, ali jeste prema drugim

Nakon odležanih 15 dana zatvora zbog akcije na utakmici, članice Pussy Riot nastavljaju sa akcijama i umetničkim performansima.

– Nastavljamo sa različitim akcijama. Zato sada pričam s tobom iz Crne Gore, a ne uz Rusije, iz koje mi nije dozvoljeno da izađem – haha. O ludoj hrabrosti da prekrši zabranu izlaska iz zemlje, posle čega su gotovo izvesni problemi sa državnim organima, kaže:

– Kad ste aktivista, uvek očekujete probleme, ali to nije razlog da stanete. Prvo zato što je zabavno, a drugo, kad radiš nešto u šta čvrsto veruješ, ništa ne može i ne treba da te zaustavi – ističe ona.

„DANI NEMIRA“ U GULAZIMA

Maša Aljohina je autorka knjige „Dani nemira“, koja je delimično napisana u zatvoru. U njoj govori o uslovima u ruskim zatvorima poredeći ih sa starim sovjetskim gulazima. O knjizi će biti reči i u Beogradu na Međunarodnoj nedelji civilnog društva, a u vezi s tim Maša nam otkriva jednu zanimljivost. Knjigu je, naime, uredila devojka koja je sa 19 godina otišla da radi u policiji, uverena da će se tako boriti za pravdu. Posle dve godine uvidela je da nema pravde u sistemu i rešila da napusti policiju. Sada je aktivistkinja.

glasno isticati da je naš angažman politički i da nas treba osloboditi. Sada ta podrška ide dalje za ljude kojima je potrebna – kaže Maša. Iz Srbije, s druge strane, dolazi masovna podrška Putinu.

– Videla sam da je puno ljudi podržalo Putina prilikom njegove posete Srbiji. To je jako pogrešno, razumem svu tragediju vaše prošlosti, situaciju na Kosovu... Međutim, ono što bih ja rekla i što će ujedno biti poruka našeg performansa koji ćemo izvesti u Beogradu, jeste da ima puno različitih političkih opcija, ali da Putin nije dobar izbor. On je osoba koja anektira teritorije drugih zemalja, osoba koja je odgovorna za politička ubistva, za trovanja ljudi... – navodi Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

– To su samo skorašnji primeri u istoriji naše zemlje, mi dolazimo samo da pokažemo šta se nama događa – kaže Maša. Ona dodaje i primer Crne Gore, „koja je tik uz Srbiju“, gde je ruska vojna služba pripremala preraspodelu moći, ali „nisu uspele“.

Dragan Popović / Centar za praktične politike

VLAST STVARA PARALELNI CIVILNI SEKTOR U SRBIJI

Državno organizovanje nevladinih organizacija, tj. osnivanje organizacija koje nisu posvećene svojoj misiji, već služe isključivo za ostvarivanje ciljeva funkcionera i stranaka na vlasti nije nova pojava, ali je u poslednjih nekoliko godina dobila zabrinjavajuće razmere u Srbiji. Ovakve organizacije obično se osnivaju iz tri razloga – simuliranje podrške vlastima i njihovim inicijativama, tj. napadi na kritičare vlasti, zatim obavljanje poslova gde se zahteva formalno učešće civilnog sektora (poput predlaganja kandidata za pojedine nezavisne institucije, komisije ili radne grupe) i na kraju učešće na konkursima na kojima se deli novac iz budžeta.

Nakon jedinstvenog otpora promenama Ustava u oblasti pravosuđa gotovo svih relevantnih strukovnih organizacija i udruženja građana u Srbiji tokom 2017. i 2018. godine, podrška predlogu Ministarstva pravde došla je u martu 2018. od 40 organizacija civilnog društva među kojima su udruženja frizera, kozmetičara i

Neka od lažnih udruženja osnovana su kao svojevrsna protivteža ozbiljnim istraživačkim organizacijama. Tako se Centar za istraživanje korupcije uglavnom bavi istraživanjem opozicionih stranaka i političara. U Trsteniku je osnovano udruženje „Savet za monitoring, ljudska prava i borbu protiv korupcije Transparentnost“ od strane funkcionera Ministarstva zdravlja Marija Spasića. Ovo udruženje uglavnom se bavi napadima na kritičare režime ili na nezavisna tela, a posebnu „težinu“ daje mu zloupotreba imena ugledne organizacije Transparentnost Srbija.

Ovakva udruženja služe i za predlaganje vlastima bliskih ljudi u različita tela, komisije ili radne grupe. Analitičara Nebojšu Krstića poznatog po providnim stavovima, za članstvo u Upravnom odboru Radio-televizije Srbije predložilo je nepoznatu udruženje Centar za društvena istraživanja. Trend osnivanja udruženja građana bliskih vlastima posebno je vidljiv među ekstremno desnim organizacijama. Nacionalna avangarda, organizacija osnovana u maju 2017, već sledeće godine je zaslužila da joj konferenciju „Ka bezbednoj Srbiji“ otvore predsednik Republike, predsednica Vlade Srbije i još nekoliko ministara. I Srpska desnica, organizacija bivšeg službenika Kancelarije za Kosovo i Metohiju Miše Vacića, angažuje se često kada treba fizički napadati skupove opozicionih stranaka i pokreta. Članovi ove i sličnih ekstremnih grupa često upućuju pretnje preko društvenih mreža kritički orijentisanim pojedincima, ali do sada niko od njih nije kažnjen.

Inflacija lažnih udruženja građana čiji cilj je ili odbrana vlasti ili koruptivna raspodela javnog novca ozbiljno ugrožava slobodu udruživanja u Srbiji. Stvaranjem paralelnog civilnog sektora fingiraju se i javne rasprave i ceo proces građanske participacije, što može ozbiljno da ugrozi poverenje građana u demokratske procese i institucije. Autonomnost delovanja i reprezentovanje kritičke i stručne javnosti osnovne su odlike civilnog sektora. Lažne nevladine organizacije zloupotrebljavaju mehanizam razvijen u demokratskim društvima koji omogućava građanima uticaj na javne politike i na poteze javne vlasti. Iskustva nekih drugih autoritarnih režima, poput Rusije ili Mađarske, pokazuju da vlast može iskoristiti ovakve organizacije i za fizičke obračune sa svima koje proglasi svojim neprijateljem. ▲

AS LONG AS TRUTH IS RESTRICTED
AS LONG AS PEOPLE ARE RESTRAINED
WE WILL RUN

MOĆ ZAJEDNIŠTVA

„EKOKALIPSA“ SRPSKIH REKA

Kad država svesno krši zakone stavljajući se na stranu privatnih investitora, a na štetu građana i građanki, od kojih time oduzima najdragocennija prirodna dobra, onda jedini spas leži u otporu osvešćenih grupa.

„Nakon izgradnje derivacionih mini-hidroelektrana (MHE), reke više nema, ona završi u cevi. Ovde nije reč o štetnom uticaju, već o potpunom nestanku naših najdragocenijih planinskih vodotokova i svega što živi u njima, pored njih i od njih“, kaže Aleksandar Jovanović Čuta, aktivista inicijative Odbranimo reke Stare planine (ORSP). Ovde se radi, kako objašnjava, o državnom planu da izgradnjom 850 MHE, uglavnom u strogo zaštićenim područjima, uništi 2.300 kilometara potoka i rečica, a sve pod izgovorom pre-

Aktivista Odbranimo reke Stare planine: Aleksandar Jovanović Čuta

laska sa tzv. prljave na čistu energiju u skladu sa obavezama koje imamo prema EU. Srbija je, naime, sklopila sporazum sa EU da do 2020. godine proizvede 27 posto energije iz obnovljivih izvora.

Postoje opsežne studije o štetnom uticaju derivacionih MHE, na primer profesora Ratka Ristića, dekana Šumarskog fakulteta, i svi ti podaci su predloženi nadležnim organima.

„Ukoliko bi se izgradilo svih 850 MHE, one bi u ukupnoj na-

voj proizvodnji učestvovala sa dva posto, dok bi samo jedan solarni park snage 65 MW čija je izgradnja navodno planirana u Kostolcu proizveo identičnu količinu električne energije. To znači da je besmislena tvrdnja da je Srbiji potrebna električna energija iz derivacionih MHE“, kaže Jovanović, a napominje da je za čitav Balkan predviđena izgradnja 3.500 MHE.

Kako ističe, država je pojedincima dozvolila da zbog ogromne zarade, a minimalne količine energije, grade MHE delivši im status tzv. povlašćenih proizvođača, što u praksi znači da su građani, koje niko o tome nije pitao, u obavezi da kroz račune za struju plaćaju uništavanje svojih reka.

„Kršenje svih mogućih zakona, zločini iza kojih stoje banke koje kreditiraju ovakve projekte, kao i proizvođači opreme, stavljanje reka pod hipoteke, otimanje tuđe imovine jeste slika onoga što se trenutno dešava u zemlji“, navodi Jovanović i podseća da „ekokalipsa“ srpskih reka ne traje „od juče“, već je to odgovornost svih struktura koje su bile na vlasti od 2007.

Na području Parka prirode Stara planina planirana je izgradnja 58 MHE. Dosad je izgrađena samo jedna, na Crnovrškoj reci (Knjaževac), čiji je vlasnik Nikola Petrović, odnosno firma Hidro Tan. U protekle dve godine ORSP je sprečio izgradnju MHE na Staroj planini, što kroz institucionalnu borbu što fizički na terenu. ORSP je svojim stalnim aktivnostima uspeo da ujedini sva sela na Staroj planini i probudio svest stanovnika Stare planine o neophodnosti zaštite svojih reka pored kojih žive već generacijama. ORSP je sprečio izgradnju MHE Pakleštica, za-

NOVI PROTEST 14. APRILA

ORSP nastavlja svoju borbu za reke Stare planine kao i za sve reke Srbije. 14. 4. zakazan je veliki protest u Toplom dolu nakon čega sledi protest ispred centrale Unicredit banke na Novom Beogradu.

tim na Rudinjskoj reci, na Toplodolskoj i Jelovičkoj reci.

S druge strane, navodi Jovanović, saradnja državnih institucija i ORSP, koji broji više od 70.000 članova, je – nikakva. „Konstantno ignorisanje, odugovlačenje i laži onih koji odlučuju o sudbini naših reka jeste najbolji opis kako se država odnosi prema nama“, kaže naš sagovornik, a u prilog tome idu i desetine prekršajnih prijavi podnetih protiv aktivista ORSP.

Ni ministar za zaštitu životne sredine Goran Trivan, koji se javno protiv izgradnje MHE, nijednom dosad nije primio aktiviste ORSP. On je, tvrdi Jovanović, jednostavno nemoćan i bez uticaja u donošenju odluka. Štaviše, otkad je Trivan na toj funkciji, u Srbiji je nestalo na desetine reka.

M. M. Stevanović

Nenad Milosavljević / Njuznet

JESMO LI SPREMNI ZA SLOBODU MEDIJA?

Jednog dana doći će sloboda medija i u Srbiju. Ne znamo tačno kada, nadamo se da će biti pre plata od 500 evra i letećih automobila, ali doći će sigurno.

Ne znamo ni kolika će ta sloboda tačno biti, ali što bi ekonomisti rekli, kad je baza niska, svaki rast je veliki. Naša baza je toliko niska da možemo očekivati neverovatan skok, nešto poput skoka srpskog BDP-a ili nivoa predsednikove neprijatnosti što nam toliko dobro ide.

Iako ne znamo kada će nam sloboda medija stići i mnogi se za sada bave samo njenim osvajanjem, treba malo gledati i u budućnost. Ne bi valjalo da nas ta sloboda zatekne nespremljene. Kao što bi pregledali čovek, kada se najzad dočepa hrane, trebalo da jede polako a ne halapljivo, da mu ne bi pozlilo, tako ćemo i slobodu medija morati da konzumiramo postepeno, u malim, odmerenim zalogajima, nikako sve odjednom.

Zamislite samo jednog prosečnog današnjeg urednika u Srbiji. Kako zapravo izgleda njegov posao? Dođe ujutru u redakciju, krene da zakaže kolegijum, ali onda se seti da se redakcijski kolegijum više ne održava u redakciji već na nekom drugom mestu. I šta će, spremi kafu, zasedne i uzme da u miru prelista današnji broj svojih novina, da vidi šta je objavljeno. Kako se dan zahuktava, mejlovi polako počinju da pristižu. Šalju mu sutrašnju naslovnu stranu, tekstove... Eventualno, kad je baš neka gužva, puste ga da nešto i on napiše, pošalju mu ekskluzivne informacije od neimenovanog izvora, a on to samo treba upakuje, lupi znake uzvika na svaku rečenicu i ubaci reči „fašista“, „tajkun“ i „lopov“ gde treba, što mu je i prilika da pokaže svoju kreativnost, da tekstu da autorski pečat.

I zamislite sada da takvom uredniku odjednom kažete „Slušaj, od sutra moraš sam da praviš svoje novine. Možeš da objavljuješ šta hoćeš, ne moraš nikoga da pitaš ni za kakvo odobrenje, od danas je iznad tebe samo zakon o informisanju. Uređuj novine po svojoj savesti i profesionalnoj etici.“ A on vas gleda belo, kao da ne razume apsolutno ništa od onoga što ste rekli, i sve što uspe da izgovori je „Profesionalnoj šta?“

Zato, kolege novinari, kada sloboda medija jednom dođe, nemojte se prepasti. Budite spremni. Jeste, biće šokantno. Verovatno ćete se neko vreme ponašati poput onog slona koji je celog života bio vezan lancem, a kada su lanac zamenili koncem, on je već bio prestao da pokušava da se oslobodi. I to je u redu. Ali nikako neće biti u redu, štaviše, biće neoprostivo, ako i tada budete prihvatili da ostanete vezani koncem.

Kao što bi pregledali čovek, kada se najzad dočepa hrane, trebalo da jede polako a ne halapljivo, da mu ne bi pozlilo, tako ćemo i slobodu medija morati da konzumiramo postepeno, u malim, odmerenim zalogajima, nikako sve odjednom

Foto: Medija centar

Gradanske Inicijative

Ovaj dodatak posvećen je Međunarodnoj nedelji civilnog društva (ICSW) koja će se od 8. do 12. aprila održati u Beogradu i služi kao platforma za izražavanje stavova različitih učesnika događaja.

ICSW 2019 će okupiti oko 1000 lidera civilnog društva, aktivista i građana iz različitih sektora i delova sveta u Beogradu, kako bi zajedno radili na nalaženju odgovora za trenutne svetske izazove u oblasti ljudskih prava, demokratije i međunarodnog razvoja.

U organizaciji Gradanskih inicijativa iz Beograda i međunarodne mreže CIVICUS, uz podršku Balkanske mreže za razvoj civilnog društva, ICSW će predstaviti program koji uključuje najmanje 30 sesija na teme koje se kreću od sužavanja slobode medija, hitnu pomoć organizacijama koje su pod napadima, povećanje odgovornosti civilnog društva, uz razne partnerske događaje, kao i obraćanja istaknutih govornika.

Po prvi put u skoro četvrt veka, ovaj događaj će se održati na Balkanu, regionu koji pruža pogodno mesto za istraživanje potrebe za zajedništvom i snagom zajedničkog delovanja.

Više informacija o ICSW možete videti na sajtu Gradanskih inicijativa www.gradjanske.org

Danas

Urednica: Marijana M. Stevanović
Fotografije: Gradanske inicijative
Obrađena fotografija: Stanislav Milojković
Prelom: Zoran Spahić